

Asia: VN/5061/2021

Lausuntopyyntö lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon tiivistelmä

Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä järjestää sekä lukiokoulutusta että ammatillista koulutusta. Ammatillisella koulutuksella on vuodesta 2019 alkaen ollut valtioneuvoston hyväksymä laatustrategia vuoteen 2030 ja olemme tyytyväisiä, että myös lukiokoulutuksen kansallinen laatustrategia on nyt valmistumassa. Toisen asteen koulutuksena lukiokoulutus on pitkään toiminut omana, itsenäisenä koulutusmuotona tehden säädösten ja koulutuksen järjestäjän asettamien tavoitteiden mukaisesti hyvää ja laadukasta työtä laissa säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ikäluokista parhailla nuorilla on usein tavoitteena aloituspaikka lukiossa, ja suomalaisten lukioiden opettajien koulutustaso on tunnetusti erittäin korkea. Lukiokoulutuksen laatua onkin perinteisesti mitattu muun muassa ylioppilaskirjoitusten tulosten perusteella, joka on osa lukiokoulutuksen arviointikokonaisuutta. Lausuntokierroksella oleva lukiokoulutuksen laatustrategia antaa hyvän pohjan kannustaa eri kokoisia lukioita nykyistä systemaattisempaan laatutyöhön. Olisi myös tärkeätä, että ehdotettua laatustrategiaa voidaan tarkastella ja tarvittaessa kehittää riittävän usein, jotta se parhaalla mahdollisella tavalla palvelisi sekä kansallisesti että koulutuksen järjestäjien lukiokoulutukselle asetettuja tavoitteita. Pidämme tärkeänä, että laatustrategia myös tulevaisuudessa on osa koulutuksen valtakunnallista ja paikallista informaatio-ohjausta ja tiedolla johtamista, eikä siitä tule lain- tai asetuksen tasoista, yksityiskohtaista säädöstä tai ministeriön määräystä. Pidämme ehdotettua lukiokoulutuksen laatustrategiaa hyvänä emmekä kannata esimerkiksi valtakunnallisten laatukriteerien määrittämistä.

Johdanto

Mielestämme ehdotettu lukiokoulutuksen laatustrategia määrittää riittävän selkeästi lukiokoulutuksen laadunhallinnalle sekä sen johtamiselle valtakunnalliset ja yhdensuuntaiset periaatteet täydentäen lukiolain 56 §:ssä säädettyjä koulutuksen arviointiin ja laadunhallintaan liittyviä asioita. On tärkeätä, että ehdotetussa laatustrategiassa keskiössä on opiskelijan oppimisen ja osaamisen vahvistaminen sekä lukioyhteisön hyvinvointi. Tätä tavoitetta tukevat hyvin ehdotetut neljä keskeistä laatutekijää: laadukas oppiminen, hyvinvointi ja osallisuus, kehittyvä toimintakulttuuri sekä lukiokoulutuksen saavutettavuus.

Visio lukiokoulutuksesta ja lukiokoulutuksen laadunhallinnasta

Lukiokoulutuksen tehtävä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Visiossa korostetaan opiskelijan kasvamista hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi ja aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi. Lisäksi visiossa korostetaan lukion merkitystä kehittää opiskelijan valmiuksia jatko-opintoihin, työelämään ja kansainvälisyyteen. Strategiassa todettu visio on lähes yhtenevä lukiolain 2 §:n 2 mom kanssa. Mielestämme visiossa tulisi tuoda esille myös lukiolain 2 §:n ensimmäisessä momentissa mainittu "Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa".

Visio lukiokoulutuksen laadunhallinnasta voisi mielestämme olla ajallisesti hieman kunnianhimoisempi kuin ehdotettu vuoteen 2030 mennessä.

Laadunhallinta suomalaisessa koulutusjärjestelmässä

Pidämme tärkeänä, että myös jatkossa suomalaisen koulutuksen laadunhallinta perustuu pitkälti koulutuksen järjestäjien itsearviointia painottavaan suuntaan. Ehdotettu lukiokoulutuksen laatustrategia tukee hyvin tätä tavoitetta.

Keskeiset toimijat

Strategiassa on hyvin todettu, että koulutuksen laatu rakentuu toimijoiden yhteistyöhön ja, että koulutuksen järjestäjällä on erityinen vastuu järjestämänsä koulutuksen laadusta, sen arvioinnista ja kehittämisestä. Lukiokoulutuksen järjestäjänä tuemme tätä tavoitetta.

Toimintaympäristön kuvaus

Laatustrategiassa hyvin tuotu esille väestökehitys, muuttuvat osaamistarpeet, digitalisaatio, hyvinvointi ja osallisuus ja näiden tekijöiden vaikutus tulevaisuuden lukiokoulutukseen. Lukiokoulutus ja sen järjestäminen on tulevaisuudessa isojen muutosten edessä.

Lukiokoulutuksen laatutekijät

Kannatamme sitä, että lukiokoulutuksen laatutekijöitä kuvataan paikallisesti asetettujen tavoitteiden kautta, jotka kuvaavat lukiokoulutuksen olennaisia ja tavoiteltavia ominaisuuksia sekä prosesseja tavoitteiden saavuttamiseksi. Laadukas oppiminen, hyvinvointi ja osallisuus, kehittyvä toimintakulttuuri, saavutettava lukiokoulutus ovat keskeisiä asioita lukiokoulutuksen laatustrategiassa, ja ne on strategiassa hyvin kuvattu.

Laadukas oppiminen

-

Hyvinvointi ja osallisuus

-

Kehittyvä toimintakulttuuri

-

Saavutettava lukiokoulutus

-

Laatustrategian toteuttamisesta

Laatustrategiassa on ansiokkaasti todettu, että strategian tavoitteena on tukea lukiokoulutuksen järjestäjiä kehittämään ja ottamaan käyttöön toimivia laadunhallintamenettelyjä koulutuksen laadun varmistamiseen ja toiminnan jatkuvaan parantamiseen. Strategiassa on hyvin korostettu, että lukiokoulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset määrittävät yhdessä henkilöstön, opiskelijoiden ja sidosryhmien kanssa omat koulutuksen laatua koskevat tavoitteet sekä laadunhallinnan periaatteet ja kokonaisuudet. Laatutavoitteiden avulla koulutuksen järjestäjä määrää arviointiperusteet, joita vasten laadun arviointia toteutetaan. Ehdotettu toteuttamistapa sitouttaa keskeiset tahot toteuttamaan ja arvioimaan lukiokoulutuksen laatua.

Liite

Koulutuskuntayhtymällä ei ole huomautettavaa lukiokoulutuksen laatustrategian liitteen sisältöön.

Virtanen Heikki

Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä - Koulutuskuntayhtymän johto ja lukion rehtori.